

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne ns. asiakasmaksuasetukseen ehdotetuista muutoksista. Asetuksessa mainittuja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon asiakasmaksuja ehdotetaan Petteri Orpon hallitusohjelmaan sekä kehysriihen päätöksiin perustuen korotettavaksi.

Ehdotettavat korotukset on katsottu tarkoituksenmukaiseksi kohdistaa kaikkiin niihin terveydenhuollon asiakasmaksuihin, joiden enimmäismääristä säädetään asiakasmaksuasetuksessa, jotta korotukset pysyisivät kokonaisuudessaan kohtuullisempina niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossakin. Korotukset kohdistuisivat erikoissairaanhoidon lisäksi kaikkiin perusterveydenhuollon maksuihin, mukaan lukien suun terveydenhuollon maksut, kuitenkin hallitusohjelmassa ja kehysriihessä sovitusti erikoissairaanhoidon painottaen. Perusterveydenhuollon maksuja korotettaisiin pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidon maksuja pääsääntöisesti 45 prosentilla. Korotukset tulisivat voimaan vuoden 2025 alusta.

Ehdotus tai sen vaikutusten arviointi ei vielä sisällä korotuksia asiakasmaksuasetuksen 23 §:ssä tarkoitettuihin maksuihin lääkärintodistuksista. Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti osana sosiaali- ja terveysministeriön asettamaa Hyvän työn ohjelmaa edistetään ammattihenkilöstön mahdollisuuksia kohdentaa työaika asiakastyöhön ja vähennetään ammattihenkilöstöltä vaadittavan kirjallisen työn, kuten säädösperäisten lausuntojen ja erilaisten todistusten, määrää. Niin ikään kehysriihessä päätetyn mukaisesti valmistellaan hallituksen esitystä ajokorttilausuntojen rajaamiseksi pois julkisesti tarjottavista terveystalvakuista. Todistuksista ja lausunnoista perittäviä maksuja tarkastellaan erikseen osana tätä kokonaisuutta. Todistuksista ja lausunnoista perittäviä asiakasmaksuja koskevaa jatkovalmistelua varten hyvinvointialueita pyydetään tämän lausuntopyynnön yhteydessä tuottamaan valmistelun tueksi tietoa hyvinvointialueella perittyjen maksullisten todistusten ja lausuntojen määrästä ja asiakasmaksutuloista. Tietoa tarvitaan korotusten tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi sekä korotusten vaikutusten arvioimiseksi hyvinvointialueiden rahoituksen turvaavalla tavalla. Lausunnoista ja todistuksista tarvittavaa tietoa on tarkemmin avattu sitä koskevassa kysymyksessä.

Korotukset eivät koskisi asiakasmaksulaisissa säädettyä maksukattoa, maksua käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta, maksuttomiksi säädettyjä palveluja tai sellaisia

asiakasmaksuja, jotka määräytyvät maksukyvyin ja perhesuhteiden mukaan.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan toteutetaan erikoissairaanhoidon painottaen asiakasmaksujen maltillinen korottaminen mahdollisimman oikeudenmukaisesti lisäämättä eriarvoisuutta sekä siten, etteivät maksut muodostu esteeksi palveluiden saamiselle. Lisäksi yhtenäistetään terveydenhuollon asiakasmaksut kansallisesti. Hallitusohjelman mukaan muutoksilla tavoitellaan yhteensä 50 miljoonan euron sopeutusta julkiseen talouteen vuodesta 2025 alkaen. Kehysriihessä 15.-16.4.2024 päätettiin lisäksi asiakasmaksuihin kohdistuvilla muutoksilla toteutettavasta 100 miljoonan euron lisäsäästöstä vuodesta 2025 alkaen.

Tavoitteet

Ehdotuksen tavoitteena on sopeuttaa julkista taloutta yhteensä 150 miljoonalla eurolla vuoden 2025 alusta alkaen asiakasmaksuasetuksen muutoksella korottamalla asiakasmaksujen enimmäismääriä. Nyt ehdotettavat korotukset on katsottu tarkoituksenmukaiseksi kohdistaa kaikkiin niihin terveydenhuollon asiakasmaksuihin, joiden maksujen enimmäismääristä säädetään asiakasmaksuasetuksessa, jotta korotukset pysyisivät kokonaisuudessaan kohtuullisempina niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossakin.

Asiakasmaksujen enimmäismääriin ehdotetut korotukset antaisivat hyvinvointialueille mahdollisuuden periä vuodessa arviolta 150 miljoonaa euroa enemmän asiakasmaksuja. Maksukatto on otettu korotusten arvioiduissa vaikutuksissa huomioon laskennallisesti. Hyvinvointialueet päättävät kuitenkin itse maksujen suuruudesta niissä rajoissa, jotka asiakasmaksulainsäädäntö asettaa. Hyvinvointialueiden rahoituksesta annettuun lakiin on ehdotettu muutosta, joka mahdollistaisi asiakasmaksukorotuksilla saatavan maksutulon vähentämisen etukäteen hyvinvointialueiden valtion rahoituksesta. Rahoituslain edellä mainittu muutos tulisi voimaan 1.1.2025.

Vastausohjeet vastaanottajille

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ja sen perustelumistioksi. Myös kaikki muut halukkaat tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Lausunnot pyydetään jättämään Lausuntopalveluun. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-sivustolle. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi -sivustolta Ohjeet > Käyttöohjeet. Käyttöönottoon voi pyytää tukea oikeusministeriöstä osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

Annetut lausunnot ovat julkisia ja ne ovat luettavissa lausuntopalvelussa sekä hankkeen

sivuilla (Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta - Sosiaali- ja terveysministeriö (stm.fi)).

VAHVA-järjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/14348/2024.

Kirjallisen lausunnon voi myös lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Saatteessa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/14348/2024.

Kirjepostitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:
Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 9.8.2024.

Valmistelijat

Lisätietoja:

Maija Iles (28.6. saakka), johtaja Jaska Siikavirta (1.-19.7.) ja erityisasiantuntija Marjo Kekki (1.8. alkaen). (sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi).

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM061:00/2024>

Liitteet:

[Luonnos valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta.pdf](#)

[Utkast till statsrådets förordning om ändring av förordning om klientavgifter inom social- och hälsovården.pdf](#)

[Perustelumuistiolounnos.pdf](#)

[Utkast till promemoria.pdf](#)

Jakelu:

Aivovammaliitto
A-Kiltojen Liitto ry
A-klinikka
Autismiliitto
BF Barnvårdsföreningen i Finland rf
CP-Liitto
Diabetesliitto
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry
Epilepsialiitto
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
FDUV
Helsinki
Hengitysliitto
Hengitysliitto
Hengitysliitto
Hengitysliitto
Hengitystuki ry
Hengitystuki ry
Hengitystuki ry
HUS
Hyvinvointiala Hali ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Ihmisoikeuskeskus
Invalidiliitto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kehitysvammaliitto
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Korkean hallinto-oikeus
Kuuloliitto ry
Kuurojen Liitto ry
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kynnys ry
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun keskusliitto
Lihastautiliitto ry
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mannerheimin lastensuojeluliitto
Mielenterveyden keskusliitto ry
Muistiliitto ry
Neuroliitto ry
Näkövammaisten liitto ry
Oikeusministeriö
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjala hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Psoriasisliitto
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf
Satakunnan hyvinvointialue
Selkäydinvammaiset Akson ry
Sininauhaliitto ry
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Soste Suomen sosiaali ja terveys ry
Suomen Hammaslääkäriliitto
Suomen Luustoliitto ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Reumaliitto ry
Suomen Syöpäpotilaat ry
Takuusäätiö
Tapaturva- ja sairausinvalidien liitto ry
Tasa-arvovaltuutettu
Tatu ry
Tehy ry
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Tukiliitto
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamla väl ry
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne asiakasmaksuasetuksen muutoksista

Lausuntonne todistuksista ja lausunnoista perittävistä asiakasmaksuista.

Huom! tämä kysymys on osoitettu ensisijaisesti hyvinvointialueille. Todistuksista ja lausunnoista perittävien asiakasmaksujen jatkovalmistelua varten hyvinvointialueita pyydetään tuottamaan valmistelun tueksi tietoa hyvinvointialueen antamien todistusten ja lausuntojen määrästä sekä niistä saatavista asiakasmaksutuloista. Samalla mahdollisuuksien mukaan pyydämme tietoa alla olevasti eriteltynä:

- Lääkärilausunnot ajokorttia varten
- Lääkärilausunnot aselupaa varten
- Muut säädöspohjaiset lausunnot ja todistukset (jos tieto jo koottuna)
- Muut (ei-säädöspohjaiset) todistukset (jos tieto jo koottuna).

Lisäksi hyvinvointialueita pyydetään arvioimaan todistuksista ja lausunnoista perittävän asiakasmaksun nykyisen enimmäismäärän suhdetta todistusten/lausuntojen tuottamisen kustannuksiin (maksujen kustannusvastaavuus).

Tietoa tarvitaan, jotta todistuksista ja lausunnoista perittävän maksun enimmäismäärään valmisteltavan korotuksen vaikutukset hyvinvointialueen rahoitukseen voidaan arvioida hyvinvointialueiden rahoituksen turvaavalla tavalla.

Siikavirta Jaska
Sosiaali- ja terveysministeriö

Iles Maija
Sosiaali- ja terveysministeriö